

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

20.02.2026. Nr. P005-17/8.6.1/9627

Uz 28.01.2026. Nr. b/n

05.02.2026. Nr. b/n

Sabiedrībai ar ierobežotu atbildību

“Y”

Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) izskatīja sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Y”, reģistrācijas Nr.... (turpmāk – iesniedzēja), iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums) un papildu ziņas, un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzēja iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzēja ir dzīvojamās mājas un tai piederošā zemesgabala kopīpašnieks. Uz minētā zemesgabala atrodas pagalma autostāvvietas, kuras kā nekustamā īpašuma daļa ir kopīpašumā. Starp kopīpašniekiem tiek noslēgta vienošanās par kopīpašuma lietošanas kārtību, saskaņā ar kuru: viens kopīpašnieks pastāvīgi atsakās no savām lietošanas tiesībām uz konkrētu autostāvvietas daļu, otrs kopīpašnieks pastāvīgi pārņem šīs lietošanas tiesības. Minētā vienošanās paredz vienreizēju kompensācijas maksājumu par atteikšanos no lietošanas tiesībām, nav noteikts termiņš, nav paredzēti periodiski maksājumi, nav īres vai nomas attiecību, lietošanas tiesības ir nedalāmi saistītas ar dzīvokļa īpašumu, vienošanās tiek nostiprināta zemesgrāmatā. Darījuma rezultātā netiek atsavinātas nekustamā īpašuma domājamās daļas, netiek nodotas īpašuma tiesības, iesniedzēja neveic darbības pakalpojuma sniegšanas nolūkā, bet realizē savas kā kopīpašnieka tiesības.

Jautājums.

Vai vienreizēja kompensācija, kas tiek saņemta par pastāvīgu atteikšanos no nekustamā īpašuma kopīpašuma lietošanas tiesību daļas, aprakstītajos apstākļos ir uzskatāma par preču piegādi vai pakalpojuma sniegšanu Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē, un vai šāds darījums ir apliekams ar pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN)?

Lai iesniedzējas iesniegumā norādītā konkrētā tiesiskā situācija būtu pilnībā

izprotama un VID pēc konkrētās tiesiskās situācijas izvērtēšanas varētu sniegt iesniedzējai uzziņu, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 99.panta pirmo daļu, kurā noteikts, ka, sagatavojot uzziņu, ja nepieciešams, iestāde var prasīt no iesniedzēja papildu ziņas, VID 2026.gada 4.februāra vēstulē Nr.30.1/8.6.2/6572 “Par papildu ziņu sniegšanu” lūdza iesniedzējai iesniegt šādu papildu informāciju:

1) precizēt iesniegumā norādīto faktu aprakstu, lai būtu viennozīmīgi saprotama iesniedzējas iesaiste darījumā, t. i., vai iesniedzēja ir kopīpašnieks, kurš atsakās no autostāvvietas lietošanas tiesībām un par to saņem kompensāciju no citiem kopīpašniekiem, vai arī tā ir kopīpašnieks, kas maksā kompensāciju citam kopīpašniekam par to, ka lieto autostāvvietu, kā arī kas ir šīs kompensācijas saņēmējs šādā gadījumā;

2) ja uzziņa ir nepieciešama par citas personas darījumu (kura saņem kompensāciju), iesniegt Administratīvā procesa likuma 38.pantā noteiktajā kārtībā noformētu pilnvarojumu, pamatojoties uz kuru iesniedzēja ir tiesīga pārstāvēt šo personu un saņemt uzziņu par PVN piemērošanu;

3) iesniegt iesniegumā norādītās vienošanās starp kopīpašniekiem par autostāvvietas izmantošanu vai tās projekta kopiju;

4) norādīt jebkuru citu detalizētu informāciju, kas sniegtu skaidru un nepārprotamu priekšstatu par konkrēto tiesisko situāciju.

Iesniedzēja, atbildot uz VID 2026.gada 4.februāra vēstulē Nr. 30.1/8.6.2/6572 “Par papildu ziņu sniegšanu” uzdotajiem jautājumiem, papildu ziņās sniedza šādu informāciju.

Iesniedzēja attiecīgajā darījumā ir kopīpašnieks, kurš pastāvīgi atsakās no sev piederošajām nekustamā īpašuma kopīpašuma lietošanas tiesībām uz konkrētu pagalma autostāvvietas daļu un par to saņem vienreizēju kompensāciju no cita kopīpašnieka.

Darījuma rezultātā:

- netiek atsavinātas nekustamā īpašuma domājamās daļas;
- netiek sniegts pakalpojums;
- netiek nodibinātas īres vai nomas attiecības;
- lietošanas tiesības tiek nodibinātas bez termiņa un nostiprinātas zemesgrāmatā.

Uzziņas sagatavošanas vajadzībām iesniedzēja pievienoja:

- 1) vienošanās par autostāvvietas lietošanas tiesību nodošanu kopiju;
- 2) nostiprinājuma lūguma zemesgrāmatai kopiju;
- 3) dzīvokļa īpašuma pirkuma līguma kopiju (konteksta skaidrošanai);
- 4) kopīpašnieku vienošanās par kopīpašuma lietošanas kārtību kopiju.

Iesniedzēja lūdz izvērtēt minētos dokumentus un sniegt uzziņu par PVN piemērošanu aprakstītajai situācijai.

VID, izvērtējot iesniedzējas iesniegumā un papildu ziņās sniegto faktu aprakstu un pievienotos dokumentus un no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Saskaņā ar likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta četrpadsmito daļu nodokļu administrācija nosaka nodokļa maksājuma apmēru, ņemot vērā nodokļu

maksātāja atsevišķa darījuma vai darījumu kopuma ekonomisko saturu un būtību, nevis tikai juridisko formu.

Tādējādi PVN piemērošanas kārtība ir nosakāma atkarībā no darījuma ekonomiskā satura un būtības.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5.panta pirmajai daļai ar nodokli apliekamie darījumi ir šādi saimnieciskās darbības ietvaros iekšzemē veikti darījumi:

1) preču piegāde (tai skaitā preču piegāde Eiropas Savienības teritorijā un preču eksports) par atlīdzību;

2) pakalpojumu sniegšana par atlīdzību;

3) preču iegāde Eiropas Savienības teritorijā par atlīdzību.

Tādējādi pakalpojumu sniegšana par atlīdzību ir ar PVN apliekams darījums.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 14.punktu pakalpojumu sniegšana ir darījums, kas nav preču piegāde; par pakalpojumu sniegšanu uzskata arī:

a) nemateriālā īpašuma (nemateriālo vērtību un tiesību) pārdošanu (nodošanu),

b) saistības atturēties no kādas darbības vai rīcības vai pieļaut kādu darbību vai rīcību,

c) lietu nomu,

d) būvdarbu veikšanu.

Ievērojot minēto, Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē par pakalpojuma sniegšanu uzskata arī saistības atturēties no kādas darbības vai rīcības vai pieļaut kādu darbību vai rīcību.

Atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 2.punktam atlīdzība ir preču vai pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, kuru preču piegādātājs vai pakalpojumu sniedzējs saņem vai kura tam būtu jāsaņem kā samaksa no preču vai pakalpojumu saņēmēja vai citas personas par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – nodoklis) neatkarīgi no tā, vai samaksa izdarīta pilnībā vai daļēji.

Eiropas Savienības Tiesa (turpmāk – EST) savos spriedumos ir vairākkārt atzinusi kritērijus, kuriem izpildoties darījums ir uzskatāms par pakalpojuma sniegšanu par atlīdzību: starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskas attiecības, kurās notiek savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par saņēmējam sniegto identificējumu pakalpojumu. Tā tas ir gadījumā, ja pastāv tieša saikne starp sniegto pakalpojumu un saņemto atlīdzību (EST 2024.gada 12.decembra sprieduma lietā *Weatherford Atlas Gip*, C-527/23, 23.punkts; EST 2022.gada 20.janvāra sprieduma lietā *Apcoa Parking Danmark*, C-90/20, 27.punkts un tajā minētā judikatūra).

Lai pakalpojumu sniegšanu varētu kvalificēt kā darījumu par atlīdzību, pietiek konstatēt, ka pastāv tieša saikne starp šo pakalpojumu sniegšanu un atlīdzību, ko par tiem faktiski ir saņēmis nodokļa maksātājs. Šāda tieša saikne tiek konstatēta, ja starp pakalpojuma sniedzēju un tā saņēmēju pastāv tiesiskas attiecības, kurās ir savstarpējs izpildījums, un pakalpojumu sniedzēja saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par pakalpojuma saņēmējam sniegto pakalpojumu (EST 2015.gada

29.oktobra sprieduma lietā *Saudaçor – Sociedade Gestora de Recursos e Equipamentos da Saúde dos Açores SA/Fazenda Pública*, C-174/14 32.punkts).

Saskaņā ar iesniedzējas iesniegto 2026.gada 29.janvāra vienošanās Nr.HN_12_08_dz_10_ST-16 (turpmāk – vienošanās) (B) punktā noteikto īpašniekam-1 [iesniedzējai] pieder uz zemesgabala izvietotas autostāvvietas daļas kas apzīmēta ar Nr.16 (sešpadsmit) lietošanas tiesības (turpmāk – vienošanās priekšmets). Vienošanās (D) punkts noteic, ka īpašnieks-1 [iesniedzēja] uz zemes gabala ir uzbūvējis stāvvietu pagalmā (turpmāk – pagalma autostāvvietā), savukārt, (E) punkts, ka īpašnieks-1 [iesniedzēja] ir gatavs atteikties no savām tiesībām lietot pagalma autostāvvietas daļu apzīmētu ar Nr.16, bet īpašnieks-2 vēlas un gatavs pārņemt vienošanas priekšmeta lietošanas tiesības.

Vienošanās 3.punkts noteic, ka kompensācija par atteikumu no vienošanās priekšmeta lietošanas tiesībām ir 5 000,00 euro.

Ievērojot minēto, konkrētajā tiesiskajā situācijā starp vienošanās pusēm pastāv tiesiskas attiecības, kurās notiek savstarpējs izpildījums un saņemtā samaksa ir faktiskā atlīdzība par saņēmtajam sniegtu identificējumu pakalpojumu. Līdz ar to atbilstoši EST judikatūrai iesniedzējas iesniegumā norādītais darījums ir kvalificējams, kā pakalpojuma sniegšana par atlīdzību.

Tādējādi iesniedzējas atteikšanās no savām autostāvvietas lietošanas tiesībām ir uzskatāma par pakalpojumu atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 14.punkta “b” apakšpunktā noteiktajam un vienošanās 3.punktā noteiktā summa, kuru iesniedzējai paredzēts saņemt par atteikšanos no savām autostāvvietas lietošanas tiesībām ir uzskatāma par atlīdzību par iesniedzējas sniegto pakalpojumu.

Līdz ar to iesniedzējas iesniegumā norādītais darījums Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē ir uzskatāms par pakalpojuma sniegšanu par atlīdzību, kas ir apliekams ar PVN.

Sniedzot uzziņu, tika izmantotas šādas tiesību normas: likuma “Par nodokļiem un nodevām” 23.panta četrpadsmitā daļa, Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1.panta 2. un 14.punkts, 5.panta pirmā daļa.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama

Ģenerāldirektore

B. Šmite-Roķe